

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hódi Zsolt ügyvéd (.....) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Turán Tünde ügyvéd (.....) által képviselt (.....) alperes elleni szövetkezeti határozat felülvizsgálata, személyhez fűződő jogok megsértése, valamint kártérítés iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2012. február 3-án kelt 26.G.41.882/2009/63. számú ítéletével szemben a felperes fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Felperes az alperesi szövetkezet tagja, egyidejűleg az alperessel, mint fuvarszervezővel szerződéses jogviszonyban is álló taxi személyszállítási tevékenységet végző vállalkozó.

Alperesnél nyilvántartott azonosító száma: 955.

Alperes alapszabályának VII.2. pontja szerint a tagok a taxi személyszállítási kötelezettségüket csak személyesen teljesíthetik, a tagok és a szövetkezet ennek érdekében vállalkozási (alvállalkozási) szerződést kötnek, a vállalkozási és megbízási jogviszonyra a Ptk. szabályai alkalmazandók.

Felperes az alperessel 2006. december 1-jén megkötött fuvarszervezési megállapodásban egyebek mellett vállalkozóként kötelezettséget vállalt arra, az alperes által kiközlített megrendeléseket az alperes Reklamációs és Etikai Szabályzatában előírtaknak megfelelően teljesíti. Hozzájárult a teljesítése alperes illetékes szervei, így különösen a Reklamációs és Etikai Bizottsága (REB) általi ellenőrzéséhez, s tudomásul vette, a szabályzat megsértése esetén alperes korlátozhatja a szerződés alapján kifejtett alvállalkozói tevékenységét. A 13. pont

szerint felperes a szerződés hatálya alatt csak alperessel állhat taxi személyszállításra vonatkozó rendszeres szerződéses kapcsolatban.

A felperes egy 2009. szeptember 29-én teljesített fuvarjával kapcsolatban az utas (megrendelő) panaszt tett az alperesnél.

A felperes igazgatósága a 2009. október 16-án írásba foglalt és felperesnek ekkor kézbesített határozatával a felperest 60 napra eltiltotta (letiltás) a fuvarozási tevékenységtől.

Ezt követően alperes 2009. október 21-én, majd 2009. november 26-án a taxikba szerelt POS-terminálon, majd a dolgozók által elérhető „.....” című ingyenes információs kiadvány 2009. decemberi számában felperes etikátlan magatartásával, perindításával összefüggésben megállapításokat tett.

Felperes 2009. november 9-én előterjesztett keresetében a 2009. október 16-i igazgatósági határozat felülvizsgálatát, vagyoni, nem vagyoni kára megtérítését, a támadott határozat végrehajtása felfüggesztését kérte.

Az elsőfokú bíróság a határozat végrehajtását felfüggesztette, ennek következtében felperes 2009. október 13-tól 2009. november 25-ig állt tényleges letiltás hatálya alatt.

Felperes a letiltás időtartama alatt a még 2009. október 13-án felvett és teljesített két fuvar, melyből 7.550 forint bevétele származott, ezt követően taxi személyszállítási tevékenységet nem fejtett ki, korlátozott alvállalkozói munkavégzése miatt további jövedelemhez nem jutott.

Felperes módosított keresetében a 2006. évi X. törvény (Sztv.) 18. § (1) bekezdése alapján az igazgatóság 2009. október 16-án kelt 60 napi letiltásáról rendelkező határozata felülvizsgálatát, hatályon kívül helyezését, a határozat jogellenessége megállapítását kérte. Kérte továbbá alperest az Sztv. 72.§ (1), a Ptk. 339.§ (1) bekezdése, valamint 355.§ (1) és (4) bekezdése alapján a letiltással érintett 31 munkanapra eső 344.920 forint elmaradt jövedelme és ennek 2009. november 4-től számított késedelmi kamata, valamint a peres eljárás miatt kiesett 7 munkanapra eső 65.720 forint elmaradt jövedelme, összesen 410.640 forint vagyoni kára, továbbá a POS terminálon megjelentetett üzenetek és az kiadványban megjelent cikk folytán a Ptk. 76.§-a, 78.§-a alapján 200.000 forint nem vagyoni kára, és ezen összeg 2009. október 16-tól számított késedelmi kamata megtérítésére,

perköltség megfizetésére kötelezni. Kérte a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, alperes további jogsértéstől eltiltásával az alperes jogsértés abbahagyására, valamint nyilatkozattal történő elégtétel adására kötelezését. Egyebek mellett előadta, a határozat alapjául szolgáló vétségeket nem valósította meg, fuvarszervezési megállapodás léte nem korlátozhatja az Szvt. 18. §-ában biztosított jogorvoslati jogot. Részletesen megjelölte, mely okokból téves és megalapozatlan a határozat. A 31 napra eső vagyoni kárigényét először 43 nap alapul vételével a 2008. év azonos időszakában szerzett jövedelmére tekintettel 371.974 forintban jelölte meg.

Alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodsorban a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Egyebek mellett előadta, a jelen per tárgya a felperes vállalkozási jogviszony keretében történt szerződésszegése, ennek következményeként alkalmazott szankció helytállósága, ezért az elsőfokú bíróság a szövetkezeti jogviszonyt nem érintő, kizárólag polgári jogi kereseti igény elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel. A továbbiakban a határozat, a felperessel szemben alkalmazott szankció jogszerű voltát, jogellenes magatartásának hiányát, ebből következően a felperesnél felmerült kár és jogellenes magatartás hiányában az ok-okozati összefüggés hiányát, valamint a kártérítési követelés összezszerűségében is megalapozatlan voltát állította. A vagyoni kártérítés tekintetében arra is hivatkozott, felperes elmulasztotta kárenyhítési kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság széles körű tanúbizonyítást és szakértői bizonyítást folytatott. A kirendelt szakértői cég feladatává tette egyebek mellett annak megállapítását felperes teljes könyvelési anyaga vizsgálatával, helyes e a felperes által megjelölt 371.974 forint tiszta haszonkiesés összege, felperes egyéni vállalkozóként 2009. október 13-tól november 25-ig terjedő időszak alatt milyen összegű árbevételre tehetett volna szert, milyen összegben maradt el árbevétele, figyelembe véve a 2009. október 13-án még teljesített két fuvar is, továbbá az elmaradt árbevételből számítva a tiszta, tényleges haszonkiesés összegének meghatározását. E körben meghagyta a szakértőnek, az elmaradt haszon megállapításánál nem fedezeti összeg-számítással kell eljárni, a tényleges haszonkiesés az elmaradt fuvardíj, mint árbevétel és az azt terhelő valamennyi adó, járulék, ráfordítás, költség, egyéb, a számviteli és adójogszabályok szerint a bevételt csökkentő tétel együttes összegének különbözeteként határozandó meg.

A szakértői cég részéről eljár igazságügyi könyv- és adószakértő 2011. június 30-án kelt igazságügyi könyvszakértői véleményében 2009. évi egy fuvarra eső árbevétel összegét 1.853,8 forintban, a 2008. október 13. és 25. közötti időszakban teljesített 157 fuvar alapul véve az eltiltás időszakára vonatkozóan az elmaradt árbevétel összegét 283.497 forintban (291.047 forint - 7.550 forint) határozta meg. Kitért arra is, felperes adófizetési kötelezettségének egyéni vállalkozóként átalányadó formájában tesz eleget, ezért költségszámláinak gyűjtése

számára nem olyan jelentős. Költségszámláit ugyan gyűjteni köteles, de az átalányadózásra tekintettel azokat nem kell könyvelnie. A jövedelemadó alapját az árbevételből 80 %-os diktált költséghányad figyelembe vételével állapítja meg, és a bevétel 20 %-ának megfelelő jövedelemből az SZJA törvény adókulcsaival sávosan adóztatva fizet. Költségként a bérköltség 71.500 forint, a járulékok 22.329 forint, a fuvarszervezési megállapodás alapján fizetett díjak 53.875 forint, a taxiállomás használati díja 2.083 forint, a biztosítási díjak 4.100 forint, a könyvelési díjak 5.800 forint, a gépkocsi értékcsökkentése 91.700 forint, a javítás-karbantartás 20.000 forint összegét vette figyelembe összesen 271.387 forint összegben, s árbevétel 283.497 forint összegéből levonva a költségek fenti összegét, a nyereséget (tényleges tiszta haszonkiesést) 12.110 forintban munkálta ki.

Felperes a szakvéleményt nem fogadta el, állítva a szakértő által kimutatott 291.047 forint árbevétel az előző év azonos időszakában megkeresett jövedelmének csupán 62,5 %-a, ugyanakkor a szakértő is rögzítette, az előző azonos évben elért bevétele kiugró, az éves átlagos messze meghaladó volt, tekintve a taxis tevékenységnél a negyedik negyedévi forgalom különösen jelentős. Ezért viszonyítási alapul csak az október-november hónap szolgálhat. Ennek alapulvételével akként számolt, 2008. év azonos időszakában (október-november) 44 nap (31 munkanap) alatt elért 588.470 forint bevételét a gazdasági válságra figyelemmel 15 %-kal csökkentette, s az így megkapott 500.200 forintot 44 nappal elosztva az egy napra első fuvarbevételét 11.370 forintban jelölte meg. Figyelembe véve a 7.550 forint bevételét a 31 napra jutó árbevétel kiesését így 344.920 forintban határozta meg ($11.370 \times 31 - 7.550$), s vagyoni kártérítés címén alperest ezen összeg és kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Hangsúlyozta, a szakértő az árbevételből olyan költségeket és kiadásokat vont le, amelyek valóban és igazoltan felmerültek.

Az elsőfokú bíróság 2012. február 3-án kelt 26.G.41.882/2009/63. számú ítéletével az alperes vezetősége 2009. október 16-án kelt határozatát hatályon kívül helyezte. Megállapította, az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogát az című kiadvány 2009. decemberi számában megjelentetett írásával. Alperest eltiltotta a további jogsértéstől, kötelezte elégtétel adására a felperesnek saját költségén. Kötelezte alperest 378.012 forint és ezen összegből 178.012 forint után 2009. november 4-től, 200.000 forint után 2009. november 21-től a kifizetésig terjedő időre, minden naptári félév teljes idejére, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növel mértékű késedelmi kamata, valamint 532.158 forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan felperes keresetét elutasította. Kötelezte felperest leletezés terhével 22.200 forint kereseti illeték megfizetésére. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett indokai szerint az adott ügyben a 2006. évi X. törvény 18.§-ában szabályozott felülvizsgálatnak volt helye. A bizonyítás eredményeként arra a megállapításra jutott, a megrendelővel szembeni etikátlan magatartás valótanul, tévesen és megalapozatlanul került megállapításra, a valós tényekhez nem igazodó

tényeken alapuló jogsértő alperesi határozat hatályon kívül helyezésének van helye, míg a határozat jogellenessége a Pp.123.§-ában írt feltételek hiányában nem állapítható meg.

A vagyoni kárigény körében úgy foglalt állást, nem a tervezett bevétel, hanem a tényleges, tiszta haszonkiesés az, ami elmaradt haszon, vagyoni előny címén megítélhető. Ezen összeget a szakértő 12.110 forintban határozta meg. A felperes személyfuvarozás szezonális jellegére tett előadását figyelembe véve azonban úgy ítélte meg, a szakértő által az egész éves adatokat figyelembe vevő egy fuvarra számított átlagos bevétel nem lehet irányadó, ezért a megállapított 291.047 forint árbevétel kiesés helyett, 157 %-os arányszámmal számolva, a perbeli időszakra elérhető árbevétel összegét 456.949 forintban állapította meg. Ezen összegből a szakértő által levonandó költségként rögzített, összesen 271.387 forintot levonva a felperes tényleges, tiszta haszonkiesését 178.012 forintban határozta meg, s alperest vagyoni kártérítés címén, a kereseti követeléssel szemben, ilyen összeg megfizetésére kötelezte. Úgy ítélte meg, felperes a további kárát elkerülendően jogszerűen, kárenyhítési kötelezettsége betartásával járt el letiltása alatt. A felperes jóhírnév megsértésével összegfüggő kereseti követelését, így a nem vagyoni kártérítés címén előterjesztett 200.000 forint követelését is teljes egészében megalapozottnak találta.

A perköltség viseléséről a határozat felülvizsgálata iránti kereseti kérelem tekintetében a Pp. 78.§ (1) bekezdése, az ezt meghaladó kereseti kérelmek tekintetében Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a pernyertesség- pervesztesség arányára tekintettel határozott.

Az ítélet alperest 378.012 forint, és ezen összegen belül 178.012 forint vagyoni kár megfizetésére kötelező rendelkezésével szemben felperes fellebbezett jogi képviselő útján. Fellebbezését 2012. augusztus 16-án pontosította. Pontosított fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, a 178.012 forint 355.863 forintra, s ebből következően a marasztalási összeg 378.012 forintról 555.863 forintra felemelését kérte. Előadta, az elsőfokú bíróság által megállapítottan a tényleges elmaradt árbevétele 456.949 forint volt. Ezen összegből azonban csak a teljesített két fuvar 7.550 forint összege, valamint 73.536 forint üzemanyag- és 20.000 forint javítási-karbantartási költség (összesen 101.086 forint) helyezendő levonásba. Csatolta a könyvelését végző vezetője által kiadott, a szakvélemény átalányadózására tett megállapításaival összhangban lévő 2012. augusztus 8-i nyilatkozatát, mely szerint felperes alanyi áfa-mentes, az átalányadózás szabályai szerint adózik 80 %-os költséghányad figyelembe vételével. Ez azt jelenti, a teljes bevételének a 20 %-a az adóalap, ez a 20 % a személyes jövedelme, ez után fizet személyi jövedelemadót. A tárgyi időszakban keletkezett 449.399 forint árbevétel kiesése 89.980 forint személyi jövedelmet tartalmazott volna. A 80 %-os költséghányad 359.419 forint, mely összeg tartalmazza a vállalkozás egész éves költségeinek időarányos részét, és amelyet felperes szabadon felhasználhat minden nyilvántartási, könyvelési, adózási kötelezettség nélkül, így ha megtakarítása keletkezik, azt személyes kiadásaira is elköltheti. Felperes ezen nyilatkozatra, valamint a BDT 2007.1556., BH1988.106. és

a BH1986.514. számú jogesetekre utalva állította, a felmerült költségei, az elmaradt üzemanyagköltség és javítási karbantartási költség kivételével nem vonhatók le az árbevétel összegéből. A szakértő is rögzítette, költségként a 271.387 forint akkor is jelentkezik, ha egyáltalán nem ül be az autóba. Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság által megítélt 178.012 forint még a ténylegesen felmerült költségeinek is csupán a 65,59 %-át fedezi, s az is nyilvánvaló, jövedelmet az elsőfokú bíróság egyáltalán nem számolt.

Előadta, az elsőfokú bíróság a Ptk. 355.§ (4) bekezdését és a bírói gyakorlatot félreértelmezve vont le igazoltan felmerült költségeket az árbevételből. A tárgyi időszakban a szakértő által megállapítottan elesett 71.500 forint munkabértől, s be kellett fizetnie 22.329 forint járulékot. A fuvarszervezési megállapodás szerint továbbá alperesnek megfizetett 53.875 forintot, ugyanakkor ezzel szemben ellenszolgáltatást nem tudott igénybe venni. Ugyanez vonatkozik a taxiállomás 2.083 forint használati díjára. Biztosítási díjak címén arányosan 5.800 forint fizetett, míg a gépkocsija perbeli időszakban bekövetkezett értékcsökkenése 91.700 forint volt. Ezzel szemben semmiféle árbevétel nem jelentkezett, így ez is káraként merült fel. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott eseti döntések az által alkalmazott számítási módszert nem támasztják alá, mivel a ténylegesen elmaradt költségek vonandók le az árbevételből.

A felperes a vagyoni kártérítés összecszerűsége tekintetében ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Csatlakozó fellebbezését, mely a kereset határozat felülvizsgálata iránti keresetként elbírálhatóságát, valamint a vagyoni és nem vagyoni kártérítési felelőssége fennálltának megállapíthatóságát vitatta, a Fővárosi Ítéltábla 2012. december 6-án kelt és 2012. december 29-én jogerőre emelkedett 7. sorszámú végzésével elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között a Pp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta felül, és a fellebbezést az alábbiakra tekintettel megalapozatlannak találta.

A Ptk. 318.§ (1) bekezdése szerint a szerződésszegésért való felelősségre is alkalmazandó Ptk. 339.§-a értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.

A Ptk. 355.§ (1) bekezdése kimondja, a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A (4) bekezdés értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A polgári jogi értelemben vett kár tehát megnyilvánulhat a károsult vagyonában bekövetkező értékcsökkenésben, jelentkezhet elmaradt haszonként, valamint olyan költségként is, amely a bekövetkezett vagyoni és nem vagyoni kár csökkentéséhez, kiküszöböléséhez szükséges kiadásként jelenik meg a károsult részéről.

Polgári jogi kártérítésre a károsult csakis a Ptk. 355.§ (4) bekezdésében írt feltételeknek megfelelő kára esetén tarthat igényt, feltéve, az a károkozó jogellenes magatartásával összefüggésben keletkezett.

Az adott ügyben a másodfokú eljárás tárgyát már csupán annak vizsgálata képezte, az elsőfokú bíróság vagyoni kártérítés címén helytállóan kötelezte-e alperest 178.012 forint megfizetésére.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a felperes elmaradt jövedelemben (elmaradt haszonban) megjelölt kártérítési követelése a tényleges haszonkiesés összegének megállapításával határozható meg, ezért helyesen folytatott szakértői bizonyítást, és az e körben kialakult bírói gyakorlat figyelembe vétele mellett helyes volt a tényleges haszonkiesés számítására vonatkozó, a kirendelt szakértőnek adott iránymutatása is.

A tényleges haszonkiesés összegének meghatározásánál ugyanis annak van jelentősége, a károsult elmaradt haszna nem azon árbevétel összegében jelentkezik, amelyet a károkozó jogellenes magatartása hiányában elérhetett volna, hanem annak az árbevételre eső költségekkel csökkentett részével megegyező összegben.

A kirendelt szakértő a szakvéleményében kimunkálta egyrészt az árbevétel összegét, amelyet a felperes a letiltása tényleges időtartama alatt elérhetett volna, másrészt azon költségek összegét, melyek a felperesnél ezen időszak alatt felmerültek, s amelyek megfizetése felperest terhelte.

Az elsőfokú bíróság a felperes indokait elfogadva a szakvélemény árbevételre vonatkozó összegét felülbírálta, s azt 456.949 forintban határozta meg. Ez azt

jelenti, felperes ilyen összegű árbevételt érhetett volna el akkor, ha az alperes nem tiltja el meghatározott időszakra a fuvarozási tevékenysége folytatásától.

Amennyiben azonban a felperes a perbeli időszak alatt ténylegesen végzett volna munkát, a szakértő által kimutatott költségei akkor is felmerültek volna.

Felperes az elsőfokú eljárásban maga is azt állította, a szakértő az árbevételből olyan költségeket és kiadásokat vont le, amelyek valóban és igazoltan felmerültek, míg a fellebbezésében azon szakértői megállapításra utalt, mely szerint a 271.387 forint költsége akkor is jelentkezik, ha egyáltalán nem ül be az autóba.

A kimutatott költsége tehát nem az alperes jogellenes magatartásával összefüggő kiadása, hanem az a fuvarozási tevékenységével szükségszerűen felmerülő kiadás, így annak megtérítésére a felperes nem tarthat igényt, ezért az elsőfokú bíróság a szakértő által kimutatott 271.387 forint költség összegét helyesen vonta le azon 456.949 forint árbevétel összegéből, melyet a felperes elérhetett volna.

Figyelemmel az alperes jogellenes magatartása hiányában is mindenképpen felmerülő költségek összegére, a felperes átalányadózása során szabadon felhasználható költséghányad összegére vonatkozó fellebbezési előadása nem vezethetett eredményre.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett, - alperest 378.012 forint kártérítésre, s ezen összegen belül 178.012 forint vagyoni kártérítésre kötelező rendelkezését - a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, mivel azonban az alperesnek a másodfokú eljárásban a fellebbezéssel összefüggésben olyan költsége, amelyre a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján igényt tarthatna nem merült fel, ezért annak viseléséről rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2013. február 7.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Oláhné Sárközi Veronika
bíróági ügyintéző